

Norske leger mot atomvåpen (NLA) ÅRSRAPPORT 2009

1) ADMINISTRASJON OG ORGANISASJON

Styret

John Gunnar Mæland, Bergen	Nestleder frem til 28.03.09, senere leder
Tordis Sørensen Høifødt, Tromsø	Leder frem til 28.03.09. ICAN Liason Officer
Jon B. Reitan, Oslo	Nestleder
Per Wium, Oslo	Kasserer
Ellen Ann Antal, Oslo	Internasjonal Councillor
Klaus Melf, Tromsø	Webansvarlig
Bjørn Hilt, Trondheim	IPPNW kontakt
Astrid Lygren, Bergen/Oslo	Medlemsarkivansvarlig frem til 28.03.09
Dag Bruusgaard, Oslo	Medlemsarkivansvarlig

Rådsmedlem Kirsten Osen deltar fast i styrets arbeid gjennom deltakelse på styremøter og ved løpende arbeidsoppgaver.

Bjørn Hilt har vært leder av International Board IPPNW (fra 2006).

Studentrepresentanter

NLA har i 2009 hatt studentgrupper ved alle fire læresteder. De er ved utgangen av 2009 representert i styret ved Mari Jetlund (Bergen), Julian Hamfjord (Oslo), Cecilie Horvei (Trondheim) og Petter Dahle (Tromsø). Mari Jetlund har vært nasjonal og internasjonal studentrepresentant i 2009.

Rådet

NLA's råd har i 2009 hatt følgende medlemmer: Ulrich Abildgaard, Carl Birger Alm, Anne Alvik, Christian Borchgrevink, Odd Steffen Dalgard, Kjell Grøttum, Kurt Hanevik, Kristian Hagestad, Hans Asbjørn Holm, Kjersti Johnsrud, Einar Kringlen, Mons Lie, Eiliv Lund, Morten Bremer Mærli, Christin Mørup Ormhaug, Kirsten Osen, Alexander Pihl (død 24.11.09), Hans Prydz, Ingvild Fossgard Sandøy, Johannes Setekleiv, Hilchen Sommerschild, Otto Steinfeldt-Foss, Per Sundby, Helge Waal og Steinar Westin.

Medlemsbladet

Det ble i 2009 utgitt tre nummer av Medlemsbladet (27. årgang). Carl Pintzka og Bjørn Lyngen, studenter, Trondheim, har vært redaktører. Opplaget er ca.1500 og omkring 70 medisinske biblioteker og norske organisasjoner får bladet tilsendt gratis.

Hjemmesiden

NLA har hjemmeside www.legermotatomvåpen.no. Klaus Melf har fungert som fagredaktør og webmaster. Hjemmesidene ble sommeren 2009 utsatt for et hacker-angrep og tømt for innhold. Styret har senere arbeidet for å rekonstruere sidene og for å få tilsatt en webredaktør. NLA har også sikret seg domenet: www.atomvåpen.no

Medlemskartoteket

NLA står per desember 2009 oppført med 1188 registrerte medlemmer, samt 56 ikke-betalende organisasjoner og enkeltpersoner som mottar medlemsbladet.

Kontinentinnkreving ble i 2009 utført av firmaet Mamut. Styret har arbeidet for å oppdatere medlemsarkivet og forbedre rutineene knyttet til dette. Styret tar sikte på å avvikle avtalen med Mamut og overta arbeidet med kontingentinnkreving.

Arkiv

NLAs arkiv fra 1982 til 1995 er overført fra Fylkesarkivet i Oppland til Riksarkivet. Styret har besluttet at arkivet etter 1995 begrenses til: Referat fra styremøter, årsmeldinger, lovendringer, medlemsblader og brosjyrer. Det arbeides med overføring av arkiv for perioden 1995-2008 til Riksarkivet (Kirsten Osen). Arkiv fra 2009 vil bli elektronisk.

Sekretariat

Adresse: John Gunnar Mæland, Institutt for samfunnsmedisinske fag, Kalfarveien 31, 5018 Bergen. Det har ikke vært ansatte i sekretariatet i 2009. Høsten 2009 vedtok styret å lyse ut stilling (engasjement) som organisasjonssekretær blant MedFred-studentene. Det meldte seg to søkere. Dordi Lea, Trondheim ble engasjert i stillingen fra 01.01.10 med foreløpig arbeidstid på 4 timer i uken. Til stillingen knyttes ansvar for websidene, medlemsarkivet, kontingentinnbetaling, oppfølging av styrevedtak mm.

Valgkomité

Ulrik Abildgaard, Kjersti Johnsrud og Ingvild Fossgard Sandøy.

Landsmøtet 2009

Landsmøtet 2009 ble arrangert lørdag 28.mars 2009 i Bergen. Det faglige programmet var:

1. *Når naboer er fiender: atommaktene India og Pakistan*
Innlegg ved professor Tor H. Aase
2. *Fredsundervisning i de medisinske studieplanene*
Innledning ved Klaus Melf

27 leger og studenter var til stede under landsmøtet.

Styremøter

Det har i 2009 vært ti styremøter, åtte som telefonmøter og to med frammøte; 28.03 i forbindelse med landsmøtet i Oslo og den 12.12 i forbindelse med rådsmøtet i Oslo. Det foreligger godkjente referater fra alle styremøtene.

Rådsmøtet

Styret og rådet hadde fellesmøtet i Oslo 12.12. Hovedtema var:

1. *What can IPPNW do to support president Obama's vision of a nuclear-free world.* Innlegg ved Ira Helfand PSR/IPPNW/ICAN
2. *NGOs role in disarmament – reflections from a conference in Stockholm*
Innlegg ved Stine Rødmyr, Nei til atomvåpen

2) ØKONOMI

Generelt

Organisasjonen hadde i 2009 et regnskapsresultat nær balanse med inntekter på kr 454 728 og forbruk på kr 455 397, dvs et regnskapsmessig underskudd på kr 670. De største inntekstpostene var kontingenter med kr 210 900 og bevilgninger fra Utenriksdepartementet med kr. 208.000.

De største utgiftspostene var Medlemsbladet, Europeisk samarbeid, støtte til andre organisasjoner innen IPPNW og info- og undervisningsmateriell. I tillegg støttet vi IPPNWs fond som bistår medlemmer og studenter som trenger reisestøtte til internasjonale møter og øvrig internasjonal studentaktivitet. NLA ga også støtte til den europeiske visepresidenten Cecilie Buhmann.

Vi har ved utgangen av året en egenkapital på kr 547 877 (inkludert kr 251 438 i Per Ringnes minnefond) og derved en rimelig god økonomi.

Per Ringnes minnefond

NLA overtok i 2002 Per Ringnes minnefond og forvalter midlene i h.h. til avtale om dette. Fondet er foreløpig ikke belastet. Renteinntekter fra fondet i 2009 var kr 6059.

Samarbeidet med Banco fondsforvaltning

NLA samarbeider med Banco fondsforvaltning som gir en del av overskuddet fra de av deres kunder som ønsker det til NLA. NLA fikk i 2009 utbetalt kr.5666 i utbytte/renter for 2008.

Skattefritak for gaver til NLA

NLA er av Skattedirektoratet fra 2003 godkjent som en organisasjon med rett til skattefradrag for gaver mellom 500 og 12 000 kroner. NLA har i 2009 til sammen mottatt gaver på 19 500 kr som er meldt Skattedirektoratet.

3) AKTUELLE SAKER OG PROSJEKTER

I Handlingsplanen for 2009 er NLAs strategiske mål definert som:

- å støtte IPPNWs satsingsområder:
 - **ICAN** (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons, www.icanw.org)
 - **Aiming for Prevention/ Small Arms Campaign**
 - **Dialogseminarer** med myndighetene i atomvåpenstatene og NATO
 - **NuclearWeapons Inheritance Project (NWIP).**
- å arbeide for styrking av Ikke-spredningsavtalen
- å arbeide for Norges tilslutning til nedrustningstiltak i FN
- å arbeide for en internasjonal konvensjon mot atomvåpen
- å arbeide mot utplassering av rakettskjoldforsvar på europeisk jord
- å arbeide for opprettelsen av atomvåpenfrie soner
- å arbeide for en endring av NATOs atomvåpenstrategi
- å arbeide for tilbaketrekking av amerikanske atomvåpen fra Europa
- å få utdanning om nedrustning, menneskerettigheter og konfliktløsning implementert i de medisinske studieplaner

IPPNWs satsingsområder

ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) (www.icanw.org) er en internasjonal opplysnings- og påvirkningskampanje for et omfattende, juridisk bindende forbud mot atomvåpen. ICAN har stått for revisjon av modellkonvensjonen, publisert i ”Security our Survival (SOS). The Case for a Model Nuclear Weapons Convention” (2007). Hovedkontoret er hos IPPNW Australia (www.mapw.org.au/ican.html). I Norge ble ICAN lansert i 2007.

NLA har fra 2006 samarbeidet med Nei til atomvåpen og Pugwash for en konvensjon som forbyr atomvåpen og dette samarbeidet videreføres innen rammen av ICAN. Norske myndigheter har uttrykt skepsis til å satse på en konvensjon mot atomvåpen nå, med den begrunnelse at dette kan svekke NPT ytterligere. Vi har ulike sammenhenger gjennom brev, møter og avisinnlegg argumentert med at en konvensjon vil komplettere eksisterende internasjonale avtaler og ikke komme i konflikt med disse.

Aiming for Prevention/ Small Arms Campaign. Bjørn Hilt søkte i 2009 på vegne av IPPNW/NLA Utenriksdepartementet om støtte til et prosjekt for kartlegging av, opplæring om og reduksjon av skadevirkninger som følge av vold med håndvåpen i Zambia. Søknaden ble dessverre avslått av budsjettmessige årsaker. Rådmedlem Christin Ormhaug er NLA's kontaktperson.

Dialogseminarer med myndighetene i atomvåpenstatene og NATO. NLA var representert ved Bjørn Hilt og Kirsten Strømme i Dialogmøter i Brussel 13.- 14.10.09 med EU-parlamentet og NATO.

NuclearWeapons Inheritance Project (NWIP) Prosjektet som organiseres av IPPNW tar sikte på å komme i dialog med studenter i atomvåpenstatene om deres holdninger til å skulle arve atomvåpnene. Norske studenter har vært mindre aktive i NWIP i 2009.

Øvrig norsk samarbeid mot atomvåpen

NLA samarbeider med Pugwash og Nei til atomvåpen i den såkalte *MPI-gruppen*, som møtes ved behov for å samordne innspill mot politikere og beslutningstakere. I 2009 har det vært seks møter. Fra NLA møter Kirsten Osen, Hans Asbjørn Holm, Torbjørn Hugo, Jon Reitan og Kirsten K. Strømme.

Hovedtemaene for samarbeidet har i 2009 vært å arbeide for styrking av Ikke-spredningsavtalen (NPT), å arbeide for Norges tilslutning til nedrustningstiltak i FN, å arbeide for en internasjonal konvensjon mot atomvåpen, å arbeide mot utplassering av rakettkjoldforsvar på europeisk jord, å arbeide for en endring av NATOs atomvåpenstrategi og å arbeide for tilbaketrekking av amerikanske atomvåpen fra Europa.

Initiativ, aksjoner mv som NLA har medvirket til

- April 09: Brev fra IPPNW til presidentene Obama og Medvedev :”Medisinsk appell om atomvåpen nedrustning. Fikk tilslutning fra dekaner/prodekaner ved alle fire norske medisinske fakultet, Ole D. Mjøs og Den norske legeförening.
- Mai 09: Brev fra MPI-gruppen til Frp og Høyre i forbindelse med landsmøter
- Mai 09 søknad til UD om støtte til Aiming for prevention (ikke innvilget)
- Juni 09 Brev fra NLA til Gro Harlem Brundtland (GHB) om Rudd-kommisjonens arbeid.

- Juni 09: Innspill fra MPI-gruppen til ny Soria Moria erklæring etter anmodning fra SV
- 30.09.09 møte i Utenriksdepartementet med overlevering av nytt brev til Gro Harlem Brundtland om Rudd-kommisjonen og Norges rolle i det videre nedrustningsarbeidet. Tre representanter fra NLA møtte.
- Medarrangør av arrangementet "Verdensmarsjen for Fred og ikkevoldelig konfliktløsning" Oslo 2/10.
- Brev til medlemmer FNs Sikkerhetsrådet i anledning Sikkerhetsrådets møte 24. september om kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning. Medundertegnet av NLA.
- Brev fra NLA til president Obama 03.11.09 i anledning Nobelprisen.

Ikke-spredningsavtalen (NPT). Student Kirsten K. Strømme deltok som NGO-observatør på NPT PrepCon i New York mai 2009 med støtte fra UD.

International Commission on Nuclear Non-proliferation and Disarmament (ICNND). ICNND la i desember 2009 frem sin rapport med anbefalinger for det videre nedrustningsarbeidet. Denne rapporten ble en skuffelse for den internasjonale fredsbevegelsen, fordi den legger opp til et protrahet og lite forpliktende nedrustningsløp. NLA sendte på oppfordring fra ICAN i løpet av 2009 to brev til kommisjonsmedlem Gro Harlem Brundtland hvor vi argumenterte for en mer forpliktende plan. Vi forsøkte også å få til et møte med Brundtland uten å lykkes, men formidlet våre synspunkter til representanter for UD i september 2009.

Medisinske studieplaner

Arbeid for å få utdanning om nedrustning, menneskerettigheter og konfliktløsning implementert i de medisinske studieplaner har vært en prioritert sak i 2009. Klaus Melf har koordinert arbeidet med å kartlegge eksisterende undervisning og føre en dialog med de enkelte universiteter. Arbeidet ble lagt frem og diskutert på landsmøtet 2009. Etter dette har man forsøkt å stimulere til å etablere nye undervisningstilbud ved lærestedene, bl.a. i Bergen og Trondheim. Arbeidet vil følges opp i 2010.

Informasjonsstrategi

Handlingsplanen for 2009 lister opp følgende prioriterte informasjonstiltak:

- Arbeidet med å lage ny informasjonsbrosjyre om skadeeffekter av atomvåpen vil bli slutført i 2009.
- Eksisterende fakta-ark om håndvåpen, fredsmedisin, atomterrorisme og medisinske konsekvenser av radioaktiv stråling vil bli oppdatert og nye vil bli laget.
- SLMKs websider: *Lær om kärnvapen* (<http://www.slmk.org/larom/index.html>) vil bli oversatt til norsk og lagt ut på NLAs hjemmesider.
- Forsterke kontakten med media, spesielt kontakten med særlig interesserte journalister
- Økt kontakt med ungdomsrepresentantene for de politiske partiene
- NLA vil styrke sin kapasitet for lobbyarbeid mot politikere og media

Arbeidet med informasjonsbrosjyren og oppdatering av fakta-ark har av ulike grunner ikke blitt videreført i 2009. Hovedinformasjonsprosjektet i 2009 har vært å få oversatt og bearbeidet for norske forhold websidene *Lær om atomvåpen* etter avtale med SLMK. Lær

om atomvåpen er et omfattende illustrert læreprogram med en rekke moduler og fordypningstekster. Programmet er spesielt egnet for bruk i ungdomsskole og videregående skole. Det inneholder lærerveiledninger og en rekke forslag til undervisningsopplegg.

Studentene Guro Barnes og Anne Marte Skaland har på oppdrag fra NLA stått for oversettelsen. Styre- og rådsmedlemmer har bidratt med kvalitetssikring av tekstene og produksjon av nye tekster. Guro Barnes har koordinert dette arbeidet. Hun har i tillegg bl.a. laget intervjuer med fire kjente nordmenn som nye elementer i programmet. Den norske versjonen vil bli implementert på SLMKs server, med direkte tilgang fra NLAs nettsider. Dette ventes avsluttet våren 2010. NLA vil ta medansvar for videre oppdatering av tekstene i samarbeid med SMLK.

Innlegg, artikler i media

- Kirsten Osen, Bent Natvik – ”Arbeidshell av Esten Barth Eide” – Aftenposten 2. februar 2009.
- Kirsten Osen, Dag Bruusgaard – ”Atomvåpen og valget” – Dagsavisen 3. september 2009.
- Paal Anker-Nilsen, Torbjørn Graff Hugo – ”NATOs fremtid i støpeskjeen” – Aftenposten 1. september 2009
- Einar Kringlen, John Gunnar Mæland, Kirsten Osen – ”Alexander Pihl (Nekrolog)” – Aftenposten 8. desember 2009
- Bjørn Hilt: Medisinsk appell om atomvåpennedrustning til Obama og Medvedev. Tidsskr Nor Legeforen 2009; 129:1011
- Boken: ”Peace through Health: How Health Professionals can work for a Less Violent World”. Norsk bidrag fra Klaus Melf
- Hans Asbjørn Holm. Anmeldelse av : Mærli, MB. ”Atomvåpen. Det du ikke vet, det du ikke vil vite”, Pax forlag 2009. Tidsskrift for den norske legeforening
- Bjørn Hilt : ”Slik kan atombomben ramme Trondheim” Adresseavisa 06.10.09
- John Gunnar Mæland. Anmeldelse av :Lown, B. ”Prescription for survival”. Tidsskrift for den norske legeforening 17. november
- John Gunnar Mæland .”Atomvåpen truer menneskeheten”. Kronikk Bergens Tidene 23.12.09

Øvrig samarbeid med andre organisasjoner

- NLA er fortsatt tilsluttet Norges Fredsråd og Norsk Fredssenter
- Samarbeidet med ”Ordførere for fred” kampanjen er videreført, men uten at det har vært så stor aktivitet i 2009.

4) MØTER OG ARRANGEMENTER

- **Europeisk/russisk IPPNW møte i Helsinki, Finland 23.04-26.04.09.** Bjørn Hilt, John Gunnar Mæland og tre MedFred-studenter deltok.
- **PrepCom New York mai 2009** Kirsten Strømme deltok som observatør og har skrevet rapport.
- **NATOs parlamentarikerforsamling i Oslo 22.-26.mai 2009.** Kirsten K. Strømme deltok som observatør. MPI-gruppa sendte i forkant brev til delegatene fra Stortinget om å ta opp NATOs førstebruksdoktrine, rakettskjold, og tilbaketrekking av atomvåpen fra Europa.

- **Møter med William Potter i Nobel-instituttet 16 juni 2009 og i Utenrikskomiteen 19.juni 2009.** Fra Utenrikskomiteen møtte Marit Nybakk (A), Ågot Valle (SV) pluss kvinnelig sekretær for komiteen. Fra MPI: Stine Rødmyr, Bent Natvig, Kirsten Strømme, Kirsten Osen, Ursula Gelic (Kvinneligaen).
- **Pugwash møte i København om atomvåpenfrie soner i Arktis** august 09. Torbjørn Hugo Graff representerte NLA og holdt foredrag.
- **Dialogmøter i Brussel 13.- 14.10.09 med EU-parlamentet og NATO.** Norske representanter: Bjørn Hilt og Kirsten Strømme
- **“Reaching nuclear disarmament - the role of civil society in strengthening the NPT”.** Stockholm 6.-8.11.09. Bjørn Hilt deltok.
- **Nobelpristildelingen 10.-11.12.09.** NLA-representasjon ved Ira Helfand PSR/IPPNW/ICAN, Mari Jetlund, Medfred Bergen og Julian Hamfjord, Medfred Oslo. NLA var medarrangør av fakkeltog som hyllet prisvinner Obama.
- **Møte om ”How to build momentum towards a nuclear weapons free world” 9.12.09 i Oslo** arrangert av Atlanterhavskomiteen og flere andre deriblant NLA med Alyn Ware (PNND) og Ira Helfand (IPPNW).
- **NGO Conference ved UN Climate Summit, København 7.-18. desember.** NLA ga økonomisk støtte til DLMK for en stand.

5) NLAs studentgrupper (Medfred)

Aktiviteter og møter

Studentene i Medfred har i løpet av 2009 hatt relativt lite lokallagsaktivitet fordi de fleste aktive studenter på hvert studiested har vært knyttet til forberedelse av IPPNWs europeiske studentkonferanse i Oslo 2010. Det ble vedtatt januar 2009 at norske studenter skulle påta seg ansvaret for konferansen, og oppgavene ble fordelt mellom de fire respektive studiebyer. Disse har gjennom hele året møttes på nett-møter hver 2./3.uke. Ansvarsområdene har vært fordelt som følger:

- Tromsø: regnskap/økonomi
- Trondheim: studentkontakt og påmelding
- Bergen: faglig program + sponsormidler
- Oslo: PR + kost/losji/praktisk + sosialt program (+ lederansvar)

I tillegg till dette har studentgruppene i Bergen, Oslo og Trondheim arrangert introduksjonsstand og/ eller vervemøter for nye interesserte studenter i løpet av høsten 2009.

Oslogruppen, Trondheimsgruppen og Tromsøgruppen har dessuten arrangert flere møter/filmkvelder lokalt.

Studenter i alle studiebyer har møtt på ulike møter og seminarer gjennom året, samt alle møter i NLAs regi. Nasjonal studentleder og konferanseleder møter på alle NLAs styremøter.

Student Kirsten Strømme (Oslo) deltar på møter i MPI-gruppen (*Middle Power Initiative*) i Oslo.

Medlemstall

Ca 20-30 studenter er mer eller mindre aktive i organisasjonen, hvorav 12 har vært aktivt involvert i planleggingen av ESC 2010 gjennom hele 2009

Studentenes årsmøte

Nasjonalt studentmøte, med 11 deltakere, bla arrangert samtidig med NLAs årsmøte i Bergen i mars. Hit inviterte vi også to studenter fra Nederland til å dele av sine erfaringer med å arrangere IPPNW-konferanse.

Internasjonal deltakelse

Det har i 2009 ikke vært avholdt noen større internasjonale konferanser i IPPNWs regi. Tre studenter deltok i april på *Symposium on Nuclear Weapons, Violence and Health* m/IPPNW i Helsinki.

Student Kirsten Strømme fra Oslo deltok som observatør for MedFred/NLA på NPT PrepCom i mai 2009. Hun deltok også på et dialogmøte med NATO i IPPNW-regi i Brussel, oktober 2009.

Det er holdt løpende e-postkontakt med flere IPPNW-medlemmer i de andre landene.

Arbeid med studieplaner

Noen studenter på hvert studiested har sett på studieplaner og gjort forsøk på å få ”medisinsk fredsarbeid” implementert i undervisningen i større grad. Det har vært ulike temaer som har vært ønsket inn i studieplanene: menneskerettigheter, tortur, katastrofemedisin, atomvåpen, legers rolle i konfliktsoner osv. I Bergen ble det sendt inn et forslag om et én-dags-program med noen av disse temaene til bruk i den samfunnsmedisinske undervisningen. En slik dag kan kanskje bli en realitet når Samfunnsmedisinsk institutt v/UiB legger nytt løp for undervisningen. Det ble også utarbeidet noen gruppeoppgaver, og noen av disse er allerede forsøkt tatt inn i undervisningen.

Arbeid med oversettelse av ”Lär om kärnvåpen”

Medfred-student Guro Bårnes (Oslo) har sammen med Anne Marte Skaland (NTA) i 2009 utarbeidet en flott norsk versjon av det nettbaserte svenske læringsprogrammet om atomvåpen (for NLA).

Andre aktiviteter

Bjørn Lyng og Carl Pintzka, Trondheimsstudenter, er redaktører for NLAs medlemsblad, og studentene bidrar jevnlig med innlegg til bladet.

Trondheimsgruppen har i 2009 påbegynt arbeidet med å verve ordførere til organisasjonen *Mayors for Peace*.

Julian Hamfjord (Oslo) og Mari Jetlund (Bergen) representerte NLA ved Nobelarrangementene i Oslo i desember.

Bergen, 19. mars 2010

John Gunnar Mæland
NLA

Mari Jetlund
MedFred